

Què més passa el 25 de novembre?

El 25 de novembre de 1981 va ser declarat Dia Internacional contra la Violència de Gènere a la Primera Trobada Feminista de l'Amèrica Llatina i del Carib celebrada a Bogotà. Posteriorment, l'ONU va fer oficial aquesta data, i l'any 2004, l'Estat espanyol promulgà la Llei integral contra la violència de gènere.

En aquesta trobada les dones van manifestar la seva denúncia contra la violència de gènere que algunes patien en l'àmbit domèstic i també la violació i assetjament sexual en els estats (en situació de guerra), com també abusos i tortures que sofrien presoneres polítiques.

En aquesta primera trobada decidiren que fos el 25 de novembre, ja que el mateix dia de l'any 1960, tres activistes polítiques, les germanes Mirabal, foren assassinades per la policia secreta del dictador Rafael Trujillo de la República Dominicana.

Què és la violència de gènere? "Qualsevol acte de violència que tingui o pugui tenir com a resultat un dany o sofriment físic, sexual o psicològic per a les dones, incloent-hi amenaces, coaccions o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeix a la vida pública com la privada".

El fenomen de la violència de gènere té un factor que fa que aquesta tingui un perfil propi respecte a la violència social. Es tracta de la consideració desigual de la dona com a tal, que esdevé un atemptat contra la seva dignitat i la igualtat. Històricament el reconeixement de la dignitat humana va tenir un llarg procés, afirmant l'autonomia i independència moral de tota persona, i reconeixent a tot individu com a subjecte actiu amb capacitat per a actuar, conèixer i decidir. Aquest fet, però, no ha aconseguit evitar molts casos de submissió i domini sobre la dona.

Amb mesures penals i civils no n'hi ha prou per protegir els drets de les dones, sinó que són necessàries mesures socials, educatives i culturals per a aconseguir-ho.

Sexe i gènere signifiquen el mateix? La confusió o identificació d'aquests conceptes genera conseqüències rellevants... El sexe s'entén com el conjunt de peculiaritats biològiques que defineix els individus d'una espècie en mascles i femelles. El gènere es defineix com el conjunt de característiques psicològiques, socials i culturals assignades a dones i homes adquirides en el procés de socialització de les diferents cultures.

El concepte de "gènere" es va desenvolupar en oposició al de "sexe" per poder superar el determinisme biològic i mostrar que les diferències entre home i dona són resultat d'aquesta construcció social que origina desigualtats. I aquestes desigualtats han generat, al seu torn, discriminació i dominació que s'han traduït en pràctiques socials que marquen plenament aquestes diferències.

Els diversos corrents feministes entenen de diferents maneres el concepte de diferència. Alguns defensen fortament el concepte de gènere i altres, fins i tot, neguen la categoria de "dones" com a grup homogeni. Aquestes diferents concepcions, per exemple, generen, en l'àmbit polític o altres, tractar d'aconseguir paritat de càrrecs, o l'eliminació d'aquesta paritat.

El tractament de la violència de gènere passaria per corregir o eliminar els efectes desfavorables que provenen de les diferències. Potser no caldria un tracte formalment igual, però sí promoure les condicions per evitar situacions de desavantatge.